
Leven door Hem (slot)

J.G.Bulthuis

In Studieblad 65 stonden we binnen het kader van ons onderwerp stil bij het belang van het woord van God en de vrijheid. In het voorgaande artikel is als vervolg daarop een bepaald aspekt van het woord Gods verder uitgewerkt.

In deze studie zullen we nader aandacht besteden aan een tot heden toe wat onderbelichte kant van de vrijheid. Het 'leven door Hem' wordt namelijk door meerdere zaken belemmerd dan alleen door de direkte inwerking van boze geesten. Algehele vrijheid komt pas tot stand als alles wat haar tracht te beperken, wordt overwonnen en afgelegd.

Kruispunten

In de korte geschiedenis van het volle evangelie in Nederland zijn duidelijk enkele kruispunten aan te wijzen waar gekozen moest worden in welke richting de weg vervolgd zou worden. Zo ontstond er al vroeg de vraag welke overgeleverde kerkelijke leerstellingen gehandhaafd konden blijven en welke nodig moesten worden herzien. Op het punt van de leer is er altijd grote activiteit geweest binnen deze beweging. En terecht, want God bedoelt niet dat het nageslacht klakkeloos alles overneemt wat het voorgeslacht naliet. Heronderzoek en hertoetsing zijn een vereiste. We mogen vaststellen dat er daardoor gelukkig veel goeds tot stand is gekomen en zal gaan komen. Wanneer er in verkeerde inzichten wordt geloofd, ontwikkelt zich ook een foutieve voorstelling van de Zoon van God en van het voor ons bedoelde zoonschap. Dit is een van de redenen waardoor in de achter ons liggende eeuwen de gemeente niet tot Gods doel kwam.

Vormgeving

Waar dus het leerstellig gedeelte scherp onder de loep genomen werd, bleven andere aspecten van het evangelie wel eens wat in de schaduw staan. We menen echter dat in déze tijd een bepaalde zaak daarvan aktueel is geworden. Zo iets komt als vanzelf boven drijven, indien men konsekvent een voortgaande ontwikkeling van geloof en gemeentezijn nastreeft. Men loopt er op een zeker ogenblik tegenaan. Dat is onvermijdelijk. Dat brengt groei altijd met zich mee. Gezegend diegenen die 'het' zien en de moed hebben om tot nadenken en handelen over te gaan.

Het aandachtsveld waar het ons in deze tijd om te doen is, betreft de algehele vormgeving van het christen- en gemeentezijn. Waar in het verleden achterhaalde en verkeerde inzichten vervangen werden door nieuwe, bleef op het punt van vormgeving heel veel onveranderd. Dat gaf nauwelijks enig probleem. Maar nu steeds duidelijker de geestelijke mens uit de verf komt, in theorie en gelukkig ook al in de praktijk, gaat het verouderde, het uit een andere bron ontstane jasje knellen. Om met Jezus te spreken: nieuwe wijn behoort men in nieuwe vaten te doen (Mat.9:17). Bij het evangelie van het Koninkrijk der hemelen behoort een overeenkomstig gewaad. Omdat dit nog te vaag, nog te historisch-christelijk is gebleven, is het begrijpelijk dat zowel de wereldling als vele andere christenen ons evangelie en onze beleving benoemen als een van de vele richtingen in het christendom. *Maar dat is het wezenlijk niet!*

Het evangelie van het Koninkrijk der hemelen en de rechtgeaarde volgelingen daarvan zijn geen stukje van het grote wereldchristendom noch een historisch verlengstuk ervan voor deze eeuw. Het is een vorm van leven die in zijn uiterste konsekventie de mens in de gestalte Gods voortbrengt. Dat is exclusief, geheel anders, van boven. Het heeft niets met godsdienst te maken en niets met wat algemeen gekend en gemerkt wordt van het wereldchristendom. Dáárom zal het met

Jezus zelf

een geheel **eigen** uiterlijk ontwikkeld dienen te worden. Niets daarvan mag zondermeer overgenomen worden van vroeger, van anderen, van wat 'men' vindt wat hoort en niet hoort. Dat vraagt om een nieuwe, geestelijke benadering en aanpak.

Jezus Christus is de eerste en grootste geestelijke mens. Daarin is Hij voor allen die geloven het (enige) voorbeeld. Volgen wij nauwkeurig de Heer in de vier evangeliën, dan valt het op dat Hij anders was en deed in vergelijking met zijn godsdienstige tijdgenoten. Er wordt wel eens beweerd dat de Heer een jood was. Als Hij echter iets nooit is geweest dan dit wel. Voor de meesten van zijn volksgenoten was het jodendom een vorm van godsdienst die met de ware God en zijn bedoelingen niets meer uitstaande had. Het was verworpen tot een religieuze brei van uiterlijkheden, rituelen, tradities, regelgeving en geveinsde vroomheid. En het starre konservatisme had er wel voor gezorgd dat dit stelsel, desnoods met geweld, gehandhaafd zou blijven. Jezus had daar niets mee van doen. Hij bracht dus ook geen andere godsdienst op de religieuze markt. Hij kwam tot de zijnen met een gedachten- en leefwereld van God. Daarin was slechts één stelregel: Heb God lief bovenal en de naaste als jezelf (Mat.22:37-40). Wie ontvankelijk is voor deze benadering en opstelling, wie uit God is, hoort dat en heeft eigenlijk voor de buitenkant van zo'n liefdeleven niets erbij nodig om het te beleven en uit te werken.

Jezus voerde geen nieuwe liturgie in, stelde geen nieuwe regels op, voerde geen nieuw stelsel in en kwam niet met enig uiterlijk vertoon. Hij bouwde geen kerkelijke organisatie op, trok de joodse godsdienstige tradities niet door naar zijn nieuwe geloofswereld en was in 't geheel niet een verlengstuk daarvan. De vaste kodes, riten en systemen die mensen zo graag oprichten en onderhouden zijn de grote afwezigen in zijn geloofswandel. Het religieuze vlees kreeg geen kans, laat staan de geesten die dat wilden promoten. Dit babelse is

Vrijheid

wezensvreemd aan alles wat uit God is, wat van de Geest is. Jezus wandelde in geest en waarheid. Daarom was Hij in de vrijheid (2 Kor.3:17b). Dat bleek voldoende te zijn.

Zoals vermeld schreven wij eerder over dit aspect (bv. Stb.22,24,65). Het werd door anderen in de jaren zeventig al naar voren gebracht. Maar ervan horen en beamen is wat anders dan wanneer het aktueel wordt en om praktische uitwerking vraagt. In de aanhef van deze studie beweerden we dat vrijmaking verder gaat dan alleen bevrijding van boze geesten. De mens heeft namelijk in de loop der eeuwen, door allerlei geesten der duisternis geïnspireerd, veel uitgedacht over en vorm gegeven aan het leven, juist ook op godsdienstig terrein. De geestelijke mens voelt zich echter steeds niet thuis tussen al die attributen en decors. Hij heeft die niet nodig. Het remt hem in zijn manifesteren als zoon van God. Een naar de geestelijke volwassenheid toegroeiende christen bevrijdt zich daar dus eveneens van. Hij laat zich immers steeds duidelijker en direkter door de Geest leiden (Rom.8:14). Niet alleen de boze geesten met hun verkeerde inzichten, maar tevens achterhaalde praktijken moeten overboord gezet worden. De aankleding van het zoonschap, de wijze van uitwerking, het handelen ernaar dient slechts voort te komen uit het hart, zowel van de afzonderlijke gelovige als van de gemeente. Uit een hart dat gevormd en geladen is met de waarheid, en dat flexibel genoeg is om door de Geest geleid te kunnen worden. Wat hier tegenin gaat, wat hier bovenuit gaat, wat hier aan toegevoegd wordt, is babels.

Babel

Over Babel of Babylon is door de profeten en de apostel Johannes veel geprofeteerd (o.a. Jes.13,14; Jer.50,51; Op.17,18). Babel staat voor de wereldwijd verbreide schijnreligiositeit binnen het christendom (2 Tim.3:5a). Doordat het ware geestelijke leven er niet gekend en dus niet gepraktiseerd wordt, maar men wel godsdien-

stige behoeften heeft, is er in de loop der eeuwen een uiterlijke vormendienst ontwikkeld. Het voert voor ons onderwerp te ver om alles waarvoor de term Babel staat te bespreken. Het is ook niet nodig, want het meeste van Babel wordt gelukkig niet in onze gemeenten gevonden op slechts enkele trekjes na. En die wijzen we in deze studie aan. Ze zijn 'babels' en dienen daarom afgelegd te worden. Ze staan een onbeperkt leven door de Geest in de weg, en doen sommigen denken dat het onderhouden ervan geestelijk leven zou zijn. Gehoor geven aan de oproep om uit Babel weg te trekken houdt dus ook in een loslaten van zulke niet ter zake dienende vormen en handelingen. Binnen onze volle evangelie beweging zijn ondanks haar betrekkelijk korte geschiedenis eveneens gewoonten, konventies en kodes ontstaan die positief kritisch getoetst moeten worden op hun waarde voor de geestelijke mens Gods. Indien blijkt dat het een en ander daarvan geen bijdrage levert aan de vorming tot volwassen zoonschap, kunnen we het beter uit ons midden wegdoen.

Uitleiden

In de prachtige gelijkenis van de goede Herder is sprake van *een naar buiten geleid worden* van de schapen (Joh.10:3c). Eenmaal in die ruimte en vrijheid gebracht, gaat de Herder hen voor naar de weide en de bronnen des levens (Joh.10:9b; Op.7:17). Tijdens zijn bediening op aarde begon Jezus daarmee. Als eerste voerde Hij zijn discipelen naar buiten uit de bekrompenheid, de beperktheid, de zienlijkheid en de doodsheid van het jodendom. Dit deed Hij niet door hen een ander stelsel aan te reiken, maar alleen door de gedachtenwereld van God op hen over te brengen. Aan zijn dagelijkse wandel konden zij zien hoe dat in de praktijk van het leven werd gekonkretiseerd, vorm kreeg. Zijn verschijningswijze was een direkt gevolg van hetgeen in Hem aan geestelijke rijkdom en Geest aanwezig was. Dáárdoor liet de Heer Zich bepalen, en niet door enigerlei systeem, traditie of konventie. Hij leidde hen uit de uiterlijkheden, vormen, geschre-

Inleiden

ven en ongeschreven voorschriften, overleveringen der mensen en wetten van het jodendom (Marc.7:13). Hij leidde hen uit het vlees met zijn zorgen, het bedacht zijn op de dingen der mensen, aardse wijsheid en maatstaven, het zien wat voor ogen is, het tijdelijke van deze wereld. Hij leidde hen uit een ongeestelijk denken en handelen. Hij leidde hen uit de samensmelting van cultuur en godsdienst, uit een historisch vastgelegde en bepaalde religie, uit wat voorbij was en teloor zou gaan (Hebr.8:13). Hij leidde hen uit de geestelijke ballingschap, uit Babel.

Dat Hem dit niet in dank werd afgenomen door de bestaande en heersende 'geloofselite' van het volk, laat zich verstaan. Zijn wereld en de hunne botsten. Die laten zich nimmer verenigen. Het hemelse, geestelijke Jeruzalem en het aardse, religieuze Babylon zijn aartsvijanden van elkaar. Hun worsteling loopt uit op een eeuwig oordeel, een eeuwig uiteen gaan, gescheiden worden. Zo volledig dat van de laatste in het Rijk Gods nooit meer iets gevonden zal worden, nooit enige werking of invloed meer zal zijn (Op.18:21).

Uitleiden is losmaken van iedere beperking en remming in geestelijk en natuurlijk opzicht, innerlijk en uiterlijk, opdat de geestelijke mens zich ongestoord en geheel vrij kan openbaren. Dus ook niet belemmerd wordt door het keurslijf van een religieus stelsel met alle toeters en bellen, hoe goed bedoeld ook. Niets mag in de weg staan in het volgen van het Lam. Niets mag de Geest hinderen in zijn coaching van de gelovigen. Alles moet in principe mogelijk zijn om te doen wat de Heer op een zeker ogenblik en in een bepaalde situatie voor wenselijk houdt. *Uw wil geschiede, gelijk in de hemel alzo ook op de aarde* (Mat.6:9c). Altijd en overal.

Uitleiden staat echter nooit op zichzelf of gebeurt nooit voor zichzelf. Het wijst altijd vooruit, naar inleiden. Denk maar aan de uittocht van het volk Israël uit Egypte en haar intocht in Kanaän.

In het vorige deeltje somden we op waar Jezus zijn

discipelen uit wegleidde; nu noemen we waar Hij hen naar binnen leidde. Dat was het leven Gods in. Een leven in geest en waarheid (Joh.4:24). Een leven in de Geest, wandelen door geloof (Rom.8:4b; 2 Kor.5:7). Een leven ten dienste van Gods Koninkrijk en zijn gerechtigheid (Rom.6:13). Een leven dat alleen nog maar bepaald wordt door wat van boven is. Daar voerde Hij hun denken heen. Hij leerde hen wandelen in de hemelse gewesten. Door zijn verzoeningswerk werd daarvoor de grondslag gelegd, en door het gaan deel hebben aan de goddelijke natuur de reële mogelijkheid daartoe geboden.

Jezus leidt ook ons in. In het nieuwe, het geestelijke, het goddelijke, het eeuwige, het onzienlijke. Hij begeert ons te voeren naar een leven in geest en waarheid; hier en nu te bereiken en te beleven. Hij maakt immers voor zijn God alle dingen nieuw (Op.21:5a). Voor het afstand doen van alle opgeplakte, aangewende opschik en opsmuk van de religieuze mens, geeft Hij geen andere franje en tooi terug. Neen, Hij biedt ons leven aan, een leven door de Geest, een leven in gerechtigheid, een leven in waarheid. Dat behoeft geen liturgie, geen uiterlijk vertoon. Dat laat zich niet kanaliseren door christelijke tradities en vormen. Dat is niet te institutionaliseren, dat betekent tot een voorgoed vastgelegde organisatie te stollen. Dàt leven is als de wind. Het is de **vrije** heerlijkheid!

Meegaan

Het behoeft geen nader betoog dat de schapen de goede Herder in alles zullen volgen (Joh.10:4b). En dat willen de meesten van ons dan ook. Zelfs heel graag. Als er wel eens kruispunten komen op leerstellig gebied, zien we velen onder ons de juiste richting inslaan. Ze verstaan de stem van de Herder en volgen Hem gelovig in hun harten, met inzicht, op de nieuwe en levende weg. Zij hebben de waarheid lief. Maar...waarheid is meer dan alleen gezonde leer, meer dan alleen een zaak van het hart. Zij behelst mede de uitvoering ervan in ons dagelijks leven in allerlei konkrete situaties. Goddelijk

Hand in eigen boezem

leven in ons is een kracht die iets wil doen. Het is geen stilstaand, statisch gegeven, maar een bewegende, actief werkende kracht (Rom.1:16b). Een energie die naar daden dorst. We zien evenwel dat leer en leven ten opzichte van elkaar wel eens de gelijke tred verliezen. Maar volgen, meegaan met de Heer kan alleen met hart **èn** daad. Jacobus zou in dit verband zeggen: geloof is dood of daad (Jac.2:17).

Binnen het kader van dit onderwerp betekent het voor ons dat wij de geloofsmoed moeten gaan opbrengen om in eigen leven en gemeente datgene weg te doen wat verouderd is, wat overtollige ballast vormt, wat tot uiterlijke versiering dient, en uit een ongeestelijk christendenken ongemerkt overgenomen is. Alle platgetreden paadjes. Ook als deze ons tot heilige huisjes zijn geworden. Indien ons geloof en persoonlijke beleving daar niet buiten kunnen, is het babelse binnen onze muren. Is er een duidelijker bijbels voorbeeld te noemen dan het gespreksdeeltje over aanbidding tijdens de ontmoeting van Jezus en de Samaritaanse vrouw (Joh.4:19-24)? In haar aanbidden van God zit deze vrouw vast aan zienlijke zaken als plaats en gebouw. We zouden kunnen aanvullen: met lichaamshouding, stemtoon, woordkeus, zinsbouw, voor-tijdens-na de zangdienst, door een oudste, nazeggend of met eigen woorden, alleen of gezamenlijk, enz...

Jezus' antwoord is de boodschap in deze studie: in geest en waarheid (alleen). Hoe doe je dat, vraagt iemand? Elk antwoord daarop leidt echter tot uiterlijke regelgeving. Begrijpt u het probleem al? Elk antwoord en voorbeeld, dat ook nog eens het gevaar in zich draagt om **nagedaan** te worden, is richting Babel. De geestelijke mens heeft daar evenwel niets van nodig. Toch even een voorbeeldje over dat bidden: Lucas 18:10-14. Hoewel er door Jezus in die gelijkenis meer aan de kaak gesteld wordt, gaat het er voor ons alleen om wat bidden is in geest en waarheid. Wat dunkt u?

Gewenning

Alle zelfde activiteiten die mensen gedurende een langere periode voortzetten, zijn onderhevig aan gewenning en gewoontevorming. Dat is op zich geen ramp als men het zich maar bewust is en op een zeker ogenblik de bakens durft te verzetten. Hoeveel opwekkingen zijn er her en der niet geweest binnen het christendom waarvan de kracht en het leven uiteindelijk verstikt werden door regelgeving, door invoering van patronen die al snel werden vastgelegd, door het ontstaan van bepaalde kodes, door het verplichte jargon, door een zekere stilering, door organisatie e.d. De beweging van de Geest in mensen verkerkte, bevroor en eindigde daardoor. Ongemerkt werd men in de geloofsbeleving afhankelijk van de ontstane vaste vorm en stijl van de gemeente en wat zij deed. Daarbij zij nog opgemerkt dat stijl sterk beïnvloed wordt door de landsaard en het cultuurpatroon. Zo is een groot deel van ons land eeuwenlang door het calvinisme in een zekere vorm gegoten.

Ook wij

Veel daarvan is gewoon meegenomen in de volle evangelie beweging. De zondagmorgensamenkomst met haar altijd dezelfde voorspelbare invulling en uitvoering is daar een sprekend voorbeeld van. Ook de structuur van de leiding met voorganger (dominee) en oudsten, de handhaving van de liturgische jaarkalender voor de zogenaamde christelijke feestdagen, het 'prekende' in plaats van gewoon spreken, het nodig hebben van steeds weer repeterende handelingen als bijvoorbeeld de zegenbede, de koortjescultus, de muzikale sound, openings-, slot- en tafelgebeden, dezelfde liturgieën bij bijzondere diensten, de trouw- en begrafenissen avondmaal- en inzegening- en opdrachtdienstpatronen en -gewoonten. Kortom, te veel om op te noemen. Sommige activiteiten en vormgeving ervan zijn tot stereotiepen geworden. Indien we daar niet meer buiten kunnen voor ons christenzijn, zijn we op dat punt babels geworden. Allerlei zaken zijn ons dierbaar geworden. Een hechten aan het bekende, aan het 'alleen

zó'. Of het voortzetten van een oud-testamentische leefwijze in naam van het nieuw-testamentische evangelie. Ook bij ons. Wat te denken van verplichte familierelaties boven de gemeenschap met de heiligen, wat te denken van bezitsvorming en geldgebondenheid? Over de nieuwe mens zingen en spreken maar tegelijkertijd zorgen dat de eigen schaapjes goed op het droge komen, is niet wat Jezus ons voorhield in zijn bergrede.

Hinderlijk

De beweging van de Geest en het leven Gods in gelovigen die zich uitstrekken naar geestelijke volwassenheid, worden hierdoor gehinderd en in een verkeerde gestalte gevangen gehouden. Indien gewenning aan het bestaande niet tijdig onderkend en losgelaten wordt, vallen ook wij ten prooi aan de diktatuur van tradities, regulering, konservatisme, saaiheid, eenzelligheid, starheid en nostalgie. Voor een gaan leven door Jezus Christus worden dergelijke zaken tot opstakels.

Het is zaak om niet langer van een onbewuste **vanzelfsprekendheid** van al onze (geloofs)handelingen uit te gaan, maar deze per situatie op hun geestelijke waarde te toetsen. Het gaat er daarbij niet om alles nu maar eens anders te gaan doen om de verandering. Slechts wat zin, inhoud en geestelijke betekenis heeft, dient in de plaats te komen voor loze verplichtingen, vaste gedragingen en automatismen.

Gelukkig is er voor deze heisa een vuilstortplaats. Daar deponeerde Paulus ook al datgene wat niet meer van belang was of zich niet liet rijmen met een geestelijke wandel. Men leze daarover eens Filippenzen 3:2-16. Hebben wij de visie, de moed en de daadkracht om hem daarin te volgen, dan bevinden wij ons in een zeer goed gezelschap.

Word verjongd

Verjonging en hervorming, verfrissing en vernieuwing beginnen in het denken (Rom.12:2; Ef.4:23). Verandering van de geest van het denken door het evangelie leidt tot verandering in gedrag en werken. Het evange-

lie is immers een levenskracht die de mens Gods doortrekt en drijft. Wat zich in het verborgene des harten bevindt aan goddelijk leven wil op geestelijke wijze zich openbaren en gestalte aannemen in de dagelijkse wandel. Het is te enen male onjuist om in denken te vernieuwen maar in het doen achter te blijven. Gelijk op (1 Joh.2:6). Dat geldt ook voor wat wij in deze studie naar voren hebben gebracht. Bijstelling, verandering en verbetering daarvan in eigen leven en in ons gemeentezijn is een normale zaak.

Hierbij gaat het beslist niet om verandering omwille van de verandering, of verandering vanuit een negatief zich afzetten tegen wat was, of door een zich verheven voelen boven anderen. Het is wèl een logisch en niet tegen te houden gevolg vanuit een gezonde kijk op zoonschap, op de geestelijke mens. Daarvoor hebben we alles over (2 Tim.2:10).

Gaan we dus nu eens alles flink op de kop zetten en overhoop halen? Neen, want *niet overhaast zult gij uittrekken en niet in vlucht heengaan: de Here immers gaat voor u heen en uw achterhoede is de God van Israël* (Jes.52:12). Wijziging in het een en ander is slechts mogelijk als er innerlijke verandering, groei, visie en leven aanwezig is. Opdat het geestelijke gedrag het vleselijke vervangt. Geen forcering, geen dwang, geen modetrend. Maar ook geen tegenwerking, vertraging of uitstel waar het niet om hogere belangen noodzakelijk is.

Mochten wij bij deze vernieuwing eens schrikken van sommige wijzigingen in ons funktioneren door onwennigheid of weemoed, bedenk dan het woord van Jezus: *Zo zal dus niemand van u die niet afstand doet van al wat hij heeft, mijn discipel kunnen zijn* (Luc.14:33).